

CURS DE GRAVAT A TAVERTET

Quatre d'agost, el dia és lluminós i la temperatura encara ens respecta. Estem reunits al voltant de les taules, davant del cafè amb llet i alguns esmorzars, d'aquells que alegren l'estómac del qui s'ho menja i fan brillar els ulls del qui s'ho mira. El castanyer alt, gros i sa ens regala l'ombra

Un cop feta la presentació del grup, dotze amb professor inclòs, parlem sobre el gravat, en què consisteix, les tècniques diverses, eines, metalls, tintes, tòrcul etc. Repartim els papers amb el corresponent suport de fusta. La intenció és treballar uns esbossos sobre el tema del Collsacabra i Tavertet, amb llibertat i al gust i interessos personals. El fet és que es varen formar diferents grups i alguns van anar per lliure. Hi ha qui va dibuixar un fragment, amb enfocament de zoom de les fulles del castanyer del jardí de Can Miquel, altres varen vorejar els espadats per interpretar els cingles, qui va copsar una paret envellida amb el seu barret de teules, un altre va somniar un mag sobrevolant les Guilleries, un parell es fixaren en les flors, uns altres en racons del poble com ara l'entrada d'una casa antiga del veïnat, o un setrill damunt un prestatge de pedra... Tot això és el que servirà de referència per després traspassar-ho a la planxa de metall. En aquest curs hem fet servir planxes de zinc, ferro i també linòleum. S'han practicat diverses tècniques; com ara aiguafort, punta seca, aiguatinta, carborúndum, gravat al sucre, col·làgraf (tècniques additives) i gofrats. El fet de treballar en grup i que coexisteixin diferents interessos: ganes d'experimentació, habilitats, i més o menys coneixements sobre calcografia, permet que, encara que un alumne es dediqui només a una sola tècnica, té la possibilitat de seguir també el procés creatiu i tècnic dels seus companys.

L'Ajuntament de Tavertet va tenir l'amabilitat de cedir-nos la planta baixa que hi ha al mateix edifici. Durant una setmana en aquest local s'hi ha treballat molt, a la vegada que també s'hi feia broma. Conviure tot el dia junts, dinar inclòs, va permetre que la feina de professor fos intensa però

fluida alhora, amb preguntes i respostes continuades sobre detalls tècnics i conceptuals del món del gravat. Cal tenir en compte que una tècnica com ara l'aiguafort, considerada com la reina de les tècniques calcogràfiques i de la qual en un sol dia pots adquirir-ne els coneixements bàsics, fan falta uns quants anys d'ofici per aconseguir un treball continuat de bon nivell. És necessari concretar que quan parlem de gravat ho fem de manera generalitzada, perquè la paraula, que ens ve a nosaltres de la veu francesa "graver" i que alhora té l'origen en la llengua germànica, significa dibuixar, incidir sobre una superfície. N'hi ha exemples des de les coves prehistòriques que ho feien sobre pedra, gravats sobre fusta i pell, signes gràfics i escriptura sobre argila i pedra, més endavant gravats a les cuirasses, escuts i espases d'acer... fins a les incisions actuals sobre arbres, parets, vidres... de noms, cors i simbologies diverses. Per aclarir, doncs, el concepte del terme "gravat" podríem relacionar per ser més precisos, la paraula calcografia, del grec *khalkós*, coure i *grápho*, escriptura, grafisme, amb les tècniques d'incisió directa per una banda i les d'incisió indirecta per l'altra. Al primer grup pertanyen la punta seca, el burí i la manera negra; al segon, l'aiguafort, l'aiguatinta, al sucre, al vernís tou, etc. Juntament amb aquestes tècniques coexisteixen per separat o també conjuntament, sobre la mateixa planxa, les

Observant el treball fet.
Foto: Jordi Gumí

dites tècniques additives: carborúndum, adhesius, col·làgraf...

Unes, les d'incisió directa, són tècniques seques, que no necessiten líquids. Es grava directament sobre la planxa amb punxons, agulles i eines diverses. Les altres necessiten un àcid corrosiu que menja la part descoberta del metall, el qual prèviament ha estat envernissat; aquestes ferides en la matèria s'omplen de tinta i després d'una neteja controlada de la planxa, es deixa aquesta tinta just en el lloc solcat. Immediatament es posa sobre aquesta matriu un paper humit (no moll) que amb la pressió del tòrcul hi resta impresa. Així doncs, ja tenim una làmina estampada. Creguin-me, aquest temps que passa entre que poses el paper (un altre món el del paper) sobre la planxa i que surt per l'altra banda del tòrcul, és d'un neguit i d'una màgia difícil d'igualar.

L'aiguafort i el gravat han contribuït de manera decisiva a la socialització de l'art, en posar a l'abast d'un públic molt ample estampes d'una sensibilitat i qualitat creativa equiparable a l'obra dibuixada i pintada original. Dins d'aquest àmbit socio-cultural i junt amb d'altres aspectes que en

aquest espai limitat no és possible de comentar, sí que m'agradaria assenyalar l'estreta col·laboració que des de la invenció de la impremta a mitjan segle XV, ha tingut el gravat amb el món del llibre, i que ha permès l'extraordinària difusió i democratització de la cultura, de la qual ara en podem gaudir.

Parlant encara sobre el motiu principal d'aquestes ratlles –el curs de gravat a Taverdet- i tenint en compte el bon resultat tant pel que fa als treballs aconseguits com a l'ambient d'amistat que es va crear en el grup i la bona acollida i col·laboració de part del poble, l'Ajuntament ha acordat cedir-nos la sala i el seu ajut per a l'any vinent, amb l'avantatge que en lloc d'una setmana de durada serà de dues, cosa que permetrà fer dos grups, que en principi serien de dotze persones cada un. La intenció és donar a conèixer el més àmpliament possible la quinzena d'art del gravat anual a Taverdet, que amb les Guillerries i el Collsacabra omnipresents, serà el marc màgic, ideal per a una feina espiritual i creativa com aquesta

Carles Vergés
Dibuixant, pintor i gravador

*Aiguafort sobre un tema dels cingles de Taverdet realitzat per Sílvia Codina.
Foto: Sílvia Codina*